

Určené: ZO SZV, KČ SZV

V Bratislave dňa 14.02.2023

Obežník SZV č. 3/2023

k celoslovenskému monitoringu úhynu včiel.

Vážení predsedovia, tajomníci,
vážené včelárky, vážení včelári,

Cieľom celoslovenského monitoringu úhynu včiel – 2023 (ďalej len „monitoring“), ktorý je založený na odbere a analýze biologického materiálu uhynutých včiel, **je zdokumentovať rozsah úhynov a na základe vykonaných vyšetrení vybraných parametrov napomôcť pri hľadaní odpovedí na otázky, ktoré súvisia s dôvodmi zimných úhynov včiel na Slovensku.** Monitoring sa uskutoční v spolupráci s Veterinárnym a potravinovým ústavom v Dolnom Kubíne (VPÚ DK), ktorý je akreditovaný na rozsah plánovaných vyšetrení. Monitoringu sa zúčastnia iba včelári, ktorí zaznamenali úhyny včelstiev väčšieho rozsahu na prelome rokov 2022/2023 a sú členmi SZV. Včelári, ktorí nie sú členmi SZV a majú záujem zúčastniť sa monitoringu, môžu požadované vzorky zasielať za rovnakých podmienok s tým, že náklady spojené so zrealizovaním vyšetrení si uhradia z vlastných zdrojov. Odber vzoriek sa nevykonáva u zdravých včelstiev. Získané informácie poslúžia na prípravu sumárnych podkladov o výskyte vybraných patogénov v uhynutých včelstvách podľa jednotlivých regiónov, čo uľahčí prípravu systému prefinancovania strát včelstiev zo strany štátu.

Postup pre odber vzoriek a ďalšie relevantné informácie:

1. Včelár si odber požadovaných vzoriek vykoná sám s dodržaním zásad uvedených nižšie.
2. Včelár odoberie z mŕtvych včelstiev mŕtvolky a vytvorí zmesnú vzorku (z max. 25 včelstiev), ktorú zabalí do pevného obalu (napr. škatuľka, plastová nádobka) a následne spolu s vyplnenou žiadosťou na laboratórne vyšetrenie (príloha č.1) vloží do papierovej obálky alebo iného vhodného obalu.
3. Včelár zasiela len jednu zmesnú vzorku uhynutých včiel na jednu včelnicu aj pokiaľ zistil úhyn vo viac ako 25 včelstvách.
4. Pokiaľ je včelár majiteľom viacerých včelníc a zistil v nich úhyn, včelár môže pripraviť a zaslať zmesnú vzorku uhynutých včiel za každú včelnicu samostatne.
5. Postup odberu včiel: z max. 25 uhynutých včelstiev sa odoberie rovnaký podiel včiel, aby bolo zabezpečené pomerné a rovnomerné zastúpenie všetkých včiel v zmesnej vzorke. Z takto pripravenej vzorky sa následne zašle na analýzu **100 ml včiel.**
6. Na nádoby so vzorkami je potrebné čitateľne veľkým paličkovým písmom uviesť:
 - Meno a priezvisko
 - Číslo registračné číslo a CEHZ, názov ZO SZV
 - Označenie zmesnej vzorky (napr. vz.č.1, vz.č.2, vz.č.3)
 - Popis vzorky (napr. 15 včelstiev, č. úľa. 1-15, č. úľa 1-9, 22, 24, 27, 30, 35)

7. Do žiadanky na laboratórne vyšetrenie (príloha č.1) je potrebné čitateľne vyplniť nasledujúce údaje:
 - Meno a priezvisko
 - Bydlisko, mail, telefón
 - Názov ZO SZV
 - Registračné číslo (ak je pridelené)
 - CEHZ
 - Označenie zmesnej vzorky (napr. vz.č.1, vz.č.2, vz.č.3)
 - Popis vzorky (napr. vz.č.1 - 15 včelstiev, vz.č.2 - č. úľa. 1-15, vz.č.3 – č. úľa 1-9, 22, 24, 27, 28, 30, 35)
 - Stanovište
 - Počet zazimovaných včelstiev
 - Počet uhynutých včelstiev
 - Lieky a veterinárne prípravky + spôsob a čas podania liečiv do včelstiev pred úhynom – jednou vetou.
 - Deň, dátum a podpis.
8. Na zásielke sa uvedie doručovacia adresa **Veterinárny a potravinový ústav, Jánoškova 1611/58, 026 01 Dolný Kubín**. Vzorky odošlú čo najskôr poštou alebo sa odovzdajú na príslušnej RVPS (Regionálna veterinárna a potravinová správa) **do 15.04.2023**.
9. Pre zjednodušenie procesu registrácie v laboratóriu bude vhodné, ak sa na zásielke uvedie heslo **Celoslovenský monitoring úhynu včiel – 2023**.
10. Nesprávne zabalené, nedostatočne a zmätočne označené vzorky nebude možné vyšetriť a budú vylúčené z monitoringu.
11. Riaditelia RVPS a jednotliví inšpektori budú oslovení a požiadaní priamo VPÚ DK o súčinnosť pri zasielaní Vami odobraných vzoriek.
12. Včelár za vyšetrenie vzoriek neplatí. Včelárovi vzniknú náklady len na poštovné, ktoré si hradí sám. V prípade využitia RVPS, včelárovi nevznikajú žiadne náklady na prepravu vzoriek.
13. Rozbor vzoriek na biologické vyšetrenie a náklady s tým spojené uhradí Slovenský zväz včelárov. Cena vyšetrenia za jednu zmesnú vzorku uhynutých včiel sa bude pohybovať v rozmedzí **222,00 - 279,00 Eur** v závislosti na tom, či sa vykoná aj identifikácia *N. ceranae*/*N. apis* pomocou PCR (len u pozitívnych zistení po predchádzajúcom mikroskopickom vyšetrení).
14. V zaslaných vzorkách uhynutých včiel budú vyšetrené nasledovné parametre:
 - Mikroskopické vyšetrenie výskytu *Nosema sp.* u včiel
 - Identifikácia *N. ceranae*/*N. apis* pomocou PCR
 - Semikvantitatívna detekcia vírusu akútnej paralýzy (**ABPV**), vírusu chronickej paralýzy (**CBPV**), vírusu deformujúceho krídla včiel variant A (**DWV-A**) a variant B (**DWV-B**) pomocou real-time PCR
15. V prípade nejasností, potreby ďalších informácií, prípadne nových podnetov na zlepšenie realizácie projektu, môžete kontaktovať zástupcu VPÚ DK, ktorý sa podieľa na koordinácii celoslovenského monitoringu úhynu včiel:
 - RNDr. Miriam Filipová, PhD., miriam.filipova@svpu.sk, tel. 043 58 37 132

Na prefinancovanie tohto rozboru bude Slovenský zväz včelárov hľadať dodatočné financie od štátu, sponzorov alebo medzinárodných vedeckých dotačných programov a z rozpočtu SZV.

Administratívne spracovanie vzoriek (evidencia a overenie členstva v SZV) bude prebiehať priebežne v termíne pre zasielanie vzoriek od 15.02.2023 do 15.04.2023. Na vlastné

vyšetrenie prijatých vzoriek si laboratórium vyhradzuje čas **6** týždňov. Tie začnú plynúť dňom ukončenia termínu pre odosielanie vzoriek. Protokoly s výsledkami skúšok budú posielané priamo majiteľom včelnice a v kópii SZV, a to postupne podľa poradia prijatia do laboratória najneskôr však do 26.05.2023. Následne bude prebiehať záverečné spracovanie výsledkov a sumárne zhodnotenie získaných údajov. V správe k monitoringu budú uvádzané informácie anonymné, pričom v nej nebudú použité osobné údaje včelárov okrem príslušnosti k základnej organizácii. Slovenský zväz včelárov má záujem zaradiť slovenských včelárov medzi svetových, ktorým záleží na zdraví včiel.

Ešte raz zdôrazňujem, že tento odber sa netýka povinných odberov meliva zo živých včelstiev pripravených na kočovanie, predaj včiel, chov matiek alebo rizikových oblastí.

Pre včelárov, ktorí už upratali úle a nemôžu poskytnúť vzorky ponúkame opätovnú akciu budúci rok.

Tešíme sa na Vašu početnú účasť!

Včelám zdar!

Ing. Milan Rusnák
predseda SZV

Žiadanka na laboratórne vyšetrenie
k Celoslovenskému monitoringu úhynu včiel - 2023

Objednávateľ/majiteľ včelnice:

Meno a priezvisko, titul:

Adresa:

Tel.:..... e-mail:

Názov ZO SZV:

Registračné číslo:..... Číslo CEHZ:

Ozn. vzorky	Popis vzorky	Stanovište	Počet včelstiev	
			zazimovaných	uhynutých

Lieky a veterinárne prípravky:

.....
.....
.....
.....

Súhlasím so zapojením do Celoslovenského monitoringu úhynu včiel – 2023, s rozsahom vyšetřovaných parametrov a so spracovaním osobných údajov za účelom internej evidencie a vedenia záznamov na Veterinárnom a potravinovom ústave v Dolnom Kubíne.

Dňa

V

Podpis.....

Žiadanka na laboratórne vyšetrenie
k Celoslovenskému monitoringu úhynu včiel - 2023

Objednávateľ/majiteľ včelnice:Meno a priezvisko, titul: **Ján Včelár, Ing.**Adresa: **Agátová 7, 841 11 Úľovo**Tel.: **0901 000 111**e-mail: **vcelickovo@vcelari.sk**Názov ZO SZV: **ZO Včeličkovo**Registračné číslo: **00001**Číslo CEHZ: **000 111**

Ozn. vzorky	Popis vzorky	Stanovište	Počet včelstiev	
			zazimovaných	uhynutých
1.	15 včelstiev	Lipová 12, 841 12 Les	25	13
2.	č. ú.1-15	Agátová 7, 841 11 Úľovo	47	19
vz. č. 3.	č. ú. 1-9, 22, 24, 27, 28, 30, 35	Kopanice	51	17

Lieky a veterinárne prípravky:

.....

.....

.....

.....

Súhlasím so zapojením do Celoslovenského monitoringu úhynu včiel – 2023, s rozsahom vyšetřovaných parametrov a so spracovaním osobných údajov za účelom internej evidencie a vedenia záznamov na Veterinárnom a potravinovom ústave v Dolnom Kubíne.

Dňa

V

Podpis.....